

Úvod do uměnovědných studií

Co je masová kultura?
Co je postmoderní kultura?

Literatura v češtině

▶ Učebnice:

- ▶ McQuail, Denis: *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha 1999.
- ▶ DeFleur, Melvin L. – Ballová-Rokeachová, Sandra J.: *Teorie masové komunikace*. Praha 1966.

▶ Primární texty:

- ▶ McLuhan, Marshall: *Jak rozumět médiím*. Praha 1991.
- ▶ Eco, Umberto: *Skeptikové a těšitelé*. Praha 1995.
- ▶ Bell, Daniel: *Kulturní rozpory kapitalismu*. Praha 1999.



Dvě tradice diskursu o masové kultuře

- ▶ communication science
- ▶ kulturologie



Masová kultura

- ▶ Převážně pejorativní označení pro **kulturu ovládanou zbožním principem**, jež je považována ze:
 - ▶ neautentickou,
 - ▶ manipulativní a
 - ▶ esteticky podřadnou.
- ▶ Stojí proti autentické lidové kultuře a vysoké kultuře. (viz dále)



Klíčové pojmy

- ▶ masa
- ▶ masová komunikace
- ▶ masové publikum
- ▶ masová kultura



Masa

- ▶ velký soubor
- ▶ není diferencovaná
- ▶ převážně záporná podoba
- ▶ postrádá pořádek
- ▶ je projevem masové společnosti



Masová komunikace

- ▶ velký rozsah
- ▶ jednosměrný tok
- ▶ asymetrie
- ▶ neosobní a anonymní
- ▶ propočítaný vztah
- ▶ standardizovaný obsah



Masové publikum

- ▶ početné
- ▶ velmi rozptýlené
- ▶ neinteraktivní a anonymní
- ▶ heterogenní
- ▶ neorganizované a neschopné samostatné akce



Masová kultura

- ▶ není tradiční
- ▶ není elitní

- ▶ je produkována masově
- ▶ je populární (pop x folk)
- ▶ je komercializovaná
- ▶ je homogenizovaná



Tradice kritiky masové kultury

- ▶ diskuse o technice a umění ve 20. letech vesměs optimistická, ve 30. letech střízlivění
- ▶ **kritika zprava** – konzervativní kulturní kritika
 - ▶ předchůdcem Matthew Arnold (1822-1888), *Culture and Anarchy* (1869) – culture – „the best which has been thought and said in the world“
 - ▶ Frank Raymond Leavis (1895-1978) – 30.-50. léta v Británii – literární kritika, *Mass Civilisation and Minority Culture* (1930)
- ▶ **kritika zleva** – varianty marxismu
 - ▶ 30. léta – frankfurtská škola



Dwight Macdonald

- ▶ A Theory of Mass Culture, in: Rosenberg, B. and White, D. W. (eds.): *Mass Culture: The popular arts in America*, New York 1957.
- ▶ *Against the American Grain*. New York 1962.
 - ▶ Tradiční kultura – lidová a vysoká, aristokratická, paralelní, nikoliv konkurenční
- ▶ Moderní kultura
 - ▶ masová kultura (Masscult)
 - ▶ vysoká – do 30. let buď akademismus (snaží se konkurovat napodobováním) nebo avantgarda, jež konkurenci vzdala
 - ▶ Midcult – Middlebrow Culture – vzniká korupcí vysoké kultury



Kulturní průmysl

- ▶ Zdání: demokratičnosti, individuality a diverzity vs. reality: autoritářství, konformity a standardizace
- ▶ “Zábava je pokračováním práce v pozdním kapitalismu. Je vyhledávána tím, kdo se chce vyhnout mechanizovanému pracovnímu procesu, aby se na něj znovu připravil.”
Adorno-Horkheimer(1989: 156)
- ▶ **auratický** charakter umění → fetišový charakter
(W. Benjamin – T. Adorno)



Postmoderní kultura





Postmoderna a umění

- ▶ Hodnota uměleckého díla – historicky a společensky podmíněné preference
- ▶ Nerozlišitelnost umění a popkultury (sbližování)
- ▶ Styl a obsah
- ▶ Reference, odkazování, koláž
- ▶ Interpretace – nehledá pravdu



Diskuse o postmoderně

- ▶ Lesslie Fiedler: „Cross the Border – Close the Gap“ 1969 - literatura
- ▶ Charles Jencks – architektura 1975
- ▶ Jean-François Lyotard – 1979 filozofie „La Condition postmoderne“
- ▶ Jürgen Habermas – kritika z pozice frankfurtské školy
- ▶ Wolfgang Iser

